

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Кафедра сучасної української мови

**Мова й людина : антропоцентричні парадигми
сучасних лінгвістичних досліджень**
(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни
підготовки аспіранта
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

Чернівці
2016

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування вищого навчального закладу)

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Кульбабська Олена Валентинівна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Ткач Людмила Олександрівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Руснак Наталія Олександрівна – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича;

Шабат-Савка Світлана Тарасівна – доктор філологічних наук, доцент, професор кафедри сучасної української мови Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
„Мова й людина: антропоцентричні парадигми
сучасних лінгвістичних досліджень”
(за вимогами ECTS)

У процесі інтенсивного розвитку наукового життя та зростання ролі багатоаспектної комунікації і співпраці дослідників окремих галузей знань **актуальності** набуває ідея про адаптацію мовної системи щодо біосоціальних особливостей людини та здійснення нею комунікативного процесу як основного чинника функційної, системно-структурної та знакової (семіотичної) специфіки мови.

Дати відповідь на питання „Чому саме так, а не інакше функціонує українська мова” має сприяти навчальна дисципліна „Мова й людина: антропоцентричні парадигми сучасних лінгвістичних досліджень”, що її розроблено для аспірантів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Мета викладання дисципліни – виявити антропосемічну спрямованість усталених та інноваційних процесів в українській мові; дослідити особливості різнорівневих мовних одиниць, зумовлених антропогенною активністю інтерпретатора дійсності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є новітні процеси та тенденції в розвої української мови з опорою на антропоцентричний підхід.

Курс I	Галузь знань	Характеристика навчальної дисципліни
Семестр – 1–2 Кількість кредитів ECTS – 6 Тижневих годин – 4	<u>03 Гуманітарні науки</u> <u>0.35 – Філологія</u>	<i>Тип:</i> нормативна <i>Загальна кількість годин</i> – 180 год. <i>Аудиторних</i> – 90 год. <i>Лекції</i> – 45 год. <i>Практичні заняття</i> – 45 год. <i>Індивідуальна робота</i> – 8 год. <i>Самостійна робота</i> – 82 год.

Завдання викладання дисципліни:

- формування наукового світогляду майбутніх філологів-викладачів;
- вироблення вмінь критичного аналізу наукової інформації та її оцінювання;
- засвоєння теоретичних основ антропозорієнтованої лінгвістики;
- ознайомлення зі специфікою чотирьох семіотичних вимірів мови – мовних знаків, їхньої семантики, синтагматики і прагматики;
- аналіз основних механізмів функціонування української мови в умовах глобалізаційних мовних процесів та мовного планування в Україні;
- установлення співвідношення *мова і культура*;
- з’ясування особливостей розмовного та діалектного буковинського мовлення в комунікативно-прагматичному й етнолінгвістичному аспектах;
- підготовка аспірантів до науково-дослідної роботи з різних галузей філології.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен:

з н а т и:

- сутність лінгвістичного вивчення проблеми „Мова й людина”;
- основні етапи становлення й розвитку антропоцентричного принципу в дослідженні мови;
- структуру будь-якого наукового пояснення;
- особливості мовленнєвої системи людини і функцій її компонентів;
- обсяг поняття „комунікативна інформація” та її аспектів;
- специфіку мови як соціального явища;
- соціо- та етнолінгвальні, комунікативно-прагматичні параметри різножанрових дискурсів, інтернет-комунікації;

р о з у м і т и:

- механізми адаптації мовних знаків до оперативності передавання й розуміння комунікативної інформації;
- принципи організації семантичної системи мови;
- специфіку відображення в семантичній системі мови антропоцентризму людської свідомості;
- особливості мовного планування в Україні;

в м і т и:

- вільно оперувати теоретичними відомостями та сучасною науковою термінологією;
- аналізувати останні дослідження і публікацій, у яких започатковано розв’язання обраної проблеми;
- встановлювати типологію мовних знаків – лексичних, словотвірних, граматичних;
- виявляти феномен національної культури з опорою на специфіку української мови;
- чітко викладати основний матеріал наукового спостереження з обґрунтуванням отриманих нових наукових результатів;
- оцінювати результати міжмовних контактів та глобалізаційних процесів у сучасній Україні;
- перспективи подальших розвідок в антропоцентричному напрямі.

Практичне значення навчальної дисципліни. Систематичне засвоєння теоретико-прикладних основ навчальної дисципліни „Мова й людина: антропоцентричні парадигми сучасних лінгвістичних досліджень” сприятиме формуванню необхідних компетенцій аспірантів у процесі науково-дослідницької діяльності.

Форми проведення занять: лекції, практичні заняття, самостійна робота (ІНДЗ). Організація роботи слухачів передбачає поняттєво-категоріальний масив з кожної теми, контрольні питання та самостійні завдання, роботу з науковою та довідковою літературою, а також розв’язання проблемних ситуацій та дослідно-творчих завдань.

Поточний контроль: здійснюється на заняттях через індивідуальне і фронтальне усне опитування, бліц-опитування; письмові самостійні роботи (реферати, есе); ведення термінологічного словника; практичні, індивідуальні та самостійні завдання; робота з діаграмами, графіками, схемами; розв’язання

творчих задач; взаємоконтроль слухачів у парах і групах; самоконтроль тощо. Особливого значення набуває тестова форма контролю та оцінювання навчальних досягнень аспірантів.

Результати навчальної діяльності аспірантів у межах кожного модуля оцінюють максимально у **30 балів**, змістового модуля – **15 балів**. Щонайвищій бал на іспиті – **40**.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
(СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ)
з навчальної дисципліни
„Мова й людина: антропоцентричні парадигми
сучасних лінгвістичних досліджень”

№ п / п	Зміст	Лекції	Практ. заняття	Інд. роб.	Самост. робота	Разом
1	2	3	4	5	6	7
Модуль 1 МОВА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ (I курс – 1 семестр)						
Змістовий модуль 1. Типи адаптації мовних знаків й одиниць до здійснення комунікативно-інформаційного процесу						
1.1.	Тема 1. Вступ. Антропоцентризм як базовий принцип сучасного мовознавства	2	2	–	7	11
1.2.	Тема 2. Мовленнєва система людини і функції її компонентів	2	2	–	8	12
1.3.	Тема 3. Основні типи адаптації мови до людської комунікації	6	6	–	8	20
1.4.	Модульна контрольна робота № 1.			2	–	2
Змістовий модуль 2. Мова і суспільство						
1.5	Тема 1. Соціолінгвістичні аспекти історії української літературної мови	2	2	–	3	7
1.6	Тема 2. Соціолінгвістичні аспекти правописної кодифікації української літературної мови: історія та перспективи	2	2	–	3	7

1.7	Тема 3. Соціолект козацько-шляхетської верстви в історії формування української літературної мови	2	2	–	3	7
1.8	Тема 4. Специфіка мовної ситуації в Україні: історичні та сучасні аспекти	2	2	–	3	7
1.9	Тема 5. Білінгвізм як поняття соціолінгвістики	2	2	–	3	7
1.10	Тема 6. Форми існування мови	2	2	–	4	8
Модульна контрольна робота № 2		–	–	2	–	2
Залік						
Разом за модулем 1		22	22	4	42	90
Модуль 2 МОВА Й КУЛЬТУРА (I курс – 2 семестр)						
Змістовий модуль 1. Мова як ретранслятор культури						
2.1	Тема 1. Теоретичні засади вивчення мови і культури	2	2	–	3	7
2.2	Тема 2. Містично-магічна функція мови	2	2	–	3	7
2.3	Тема 3. Лінгвістика в системі гуманітарних знань	2	2	–	3	7
2.4	Тема 4. Картина світу – світоглядне універсальне поняття	2	2	–	3	7
2.5	Тема 5. Специфіка мовної картини світу українців	2	2	–	3	7
2.6	Тема 6. Мова – виразник культури нації	2	2	–	4	8

Модульна контрольна робота № 1		–	–	2	–	2
Змістовий модуль 2. Етномарковані конструкції в українськомовному дискурсі: національна ідентичність, культура, ментальність						
2.7	Тема 1. Антропо-зорієнтовані категорійні величини в лінгвальному просторі української лінгвістики	2	2	–	4	8
2.8	Тема 2. Психоментальний простір мовної особистості: комунікативна інтенція українця як окремішня когнітивна домінанта світобачення	2	2	–	4	8
2.9	Тема 3. Оптативно-побажальні конструкції як національно-культурні мовні знаки: концептуальність й образність мовомислення українця-мовця	2	2	–	4	8
2.10	Тема 4. Непрямі висловлення як репрезентанти українськомовного дискурсу: лінгвокультурологічний контекст	2	2	–	5	9
2.11	Тема 5. Соціокультурний простір та експресивний потенціал комунікативного процесу: фігурально-	3	3	–	4	10

	риторичні конструкції і реченнєві еквіваленти					
Модульна контрольна робота № 2		–	–	2	–	2
Разом за змістовим модулем 2		23	23	4	40	90
<i>Іспит</i>						
Усього годин		45	45	8	82	180

Мова й людина : антропоцентричні парадигми сучасних лінгвістичних досліджень

2. Теоретичний зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1

МОВА ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Змістовий модуль 1. ТИПИ АДАПТАЦІЇ МОВНИХ ЗНАКІВ Й ОДИНИЦЬ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОМУНІКАТИВНО-ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Тема 1. Вступ. Антропоцентризм як базовий принцип сучасного мовознавства

Актуальність лінгвістичного вивчення проблеми „Мова й людина”. Зв’язок проблеми „Мова й людина” з мовознавчим аспектом аргументації. Сутність і основні типи наукового пояснення. Загальна характеристика наукових пояснень у лінгвістиці.

Тема 2. Мовленнєва система людини і функції її компонентів

Поняття людської комунікації, мовлення та їх функції. Типи мовлення. Поняття комунікативної інформації та її аспектів. Поняття мови та її функцій як засобу, адаптованого до людської комунікації. Системно-структурні особливості мови.

Тема 3. Основні типи адаптації мови до людської комунікації

Адаптація мовних одиниць до процесів ідентифікації й відтворення явищ дійсності: Адаптація мовних одиниць до оперативності передавання й розуміння комунікативної інформації. Адаптація синтагматики мовних значень до здійснення комунікативно-інформаційного процесу. Поняття синтагматики мовних одиниць. Синтагматика повнозначних слів у простому реченні. Основні принципи комбінаторики повнозначних слів у простому реченні. Принципи встановлення мовних значень у разі їх комбінування.

Змістовий модуль 2. МОВА І СУСПІЛЬСТВО

Тема 1. Соціолінгвістичні аспекти історії української літературної мови

Предмет і завдання соціолінгвістики. Історія становлення і розвитку соціолінгвістичних досліджень. Специфічні завдання української соціолінгвістики. Роль різних соціальних верств у формуванні національної мови. Койне та соціолекти як необхідні форми існування мови, що передують формуванню літературної мови. Ідеологічні стереотипи у висвітленні й дослідженні історії української літературної мови.

Тема 2. Соціолінгвістичні аспекти правописної кодифікації української літературної мови: історія та перспективи

Українська мова і християнська культура. Функціонування української мови у церковно-релігійній сфері. Соціолект духовної верстви в історії формування української літературної мови. Взаємодія української та церковнослов'янської мов.

Тема 3. Соціолект козацько-шляхетської верстви в історії формування української літературної мови

Українсько-польська двомовність як типова ознака мовної компетенції представників цієї верстви та її вплив на формування лексичного і фразеологічного фонду української мови.

Тема 4. Специфіка мовної ситуації в Україні: історичні та сучасні аспекти

Поняття „мовна ситуація”. Основні параметри визначення. Кількісні та якісні показники мов. Типи мовних ситуацій.. Українська мова в першій половині ХХ ст.: стан і статус. Лексикографічна практика цього періоду як відображення мовної ситуації на українських землях. Галицько-буковинське койне та його вплив на формування української літературної мови.

Тема 5. Білінгвізм як поняття соціолінгвістики

Лінгвістичний, психологічний і соціологічний аспекти дослідження білінгвізму. Типи білінгвізму. Диглосія. Порівняльний аналіз білінгвізму і диглосії. Мовна інтерференція та її рівні.

Тема 6. Форми існування мови

Історія й сучасний стан дослідження. Літературна мова та характеристика основних її рис. Розмовно-побутове мовлення. Просторіччя. Сленг. Жаргон. Арго. Функціональна роль розмовно-побутових форм мовлення в сучасних українських різножанрових текстах.

Модуль 2 МОВА Й КУЛЬТУРА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

МОВА ЯК РЕТРАНСЛЯТОР КУЛЬТУРИ

Тема 1. Теоретичні засади вивчення мови і культури

Етнолінгвістика – мовознавча дисципліна про зв'язок мови і культури. Зв'язок етнолінгвістики з іншими дисциплінами. Мова і етнос. Теорія лінгвістичної відносності. Філософська реальність терміна *дух нації*. Мова – дух нації.

Тема 2. Містично-магічна функція мови

Функційний аспект вивчення мови. Функції мови. Поняття про мовне табу. Евфемізми як різновид табу. Фідеїстичні тексти (молитви) як вияв містично-магічної функції мови. Народні замовляння у засадничій тріаді *мова – мислення – культура*.

Тема 3. Лінгвістика в системі гуманітарних знань

Мова – показник культури нації. Комплексний характер мовознавства. Ієрархічний характер мови. Інформативність лексичного рівня мови. Граматичний лад мови – виразник способу мислення нації.

Тема 4. Картина світу – світоглядне універсальне поняття

Картина світу – загальнонауковий термін. Класифікація картин світу. Міфологічна, релігійна картини світу та наукові картини світу. Поняття про мовну картину світу. Наївна картина світу. Структура мовної картини світу.

Тема 5. Специфіка мовної картини світу українців

Особливості фонетичного рівня української мови. Специфіка лексичного рівня української мови. Особливості морфологічного рівня української мови. Особливості синтаксичного рівня української мови. Ментальність нації у мовленнєвій компетенції народу.

Тема 6. Мова – виразник культури нації

Мова і матеріальна культура нації. Місце тематичної групи лексики «назви страв та напоїв» лексичній системі української мови. Аналіз тематичної групи «назви одягу». Мова і духовна культура нації. Архетипна основа назв родинної обрядовості українців.

Змістовий модуль 2. ЕТНОМАРКОВАНІ КОНСТРУКЦІЇ В УКРАЇНСЬКОМОВНОМУ ДИСКУРСІ: НАЦІОНАЛЬНА ІДЕНТИЧНІСТЬ, КУЛЬТУРА, МЕНТАЛЬНІСТЬ

Тема 1. Антропозорієнтовані категорійні величини в лінгвальному просторі української лінгвістики

Категорійний простір українського мовознавства: антропоцентризм і суб'єктність. Категорія модальності в практиці мовознавчих студій. Категорія настанови як реченневотвірний параметр. Комунікативна інтенція як антропозорієнтована лінгвістична категорія. Національно зорієнтований характер українськомовного дискурсу.

Тема 2. Психоментальний простір мовної особистості: комунікативна інтенція українця як окремішня когнітивна домінанта світобачення

Мисленнево-мовленнева діяльність суб'єкта комунікації і концептуальна система світобачення української лінгвокультури. Мовець як носій етнокультури й

лінгвоментальності народу. Комунікативна інтенція як феномен когнітивно-ментального типу. Комунікативна інтенція українця-мовця і лінгвоментальність.

Тема 3. Оптативно-побажальні конструкції як національно-культурні мовні знаки: концептуальність й образність мовомислення українця-мовця.

Метакомунікативні інтенції побажання в етнолінгвістичному контексті. Етномарковані конструкції побажання: концептуалізація простору й образність мовомислення. Інтенції-благобажання в українськомовному дискурсі. Інтенції-злопобажання в українськомовному дискурсі. Оптативні висловлення як релевантні засоби вербалізації побажальних інтенцій мовця.

Тема 4. Непрямі висловлення як репрезентанти українськомовного дискурсу: лінгвокультурологічний контекст

Лінгвокреативні можливості та комунікативна компетенція мовця як носія лінгвокультури.

Комунікативно-інтенційний зміст прямих і непрямих висловлень.

Непрямі висловлення і ввічливий дискурс українця-мовця.

Непрямі висловлення та вербалізація інтенцій люб'язності в українськомовному дискурсі.

Тема 5. Соціокультурний простір та експресивний потенціал комунікативного процесу: фігурально-риторичні конструкції і реченнєві еквіваленти

Етномарковані конструкції в контексті толерантного й атолерантного спілкування: соціолінгвістичний підхід. Толерантність і дискурс як соціолінгвальне явище. Розмовне й експресивне спілкування: фігурально-риторичні конструкції в текстовій комунікації. Фразеологізовані комунікати в українськомовному дискурсі. Комплімент і похвала у спектрі аксіологічних параметрів українськомовного дискурсу.

Методичне забезпечення

1. Буковинські говірки : хрестоматія діалектних текстів / укл. : Н. Руснак, Н. Гуйванюк, В. Бузинська – Чернівці : Рута, 2006. – 383 с.
2. Говірки Буковини : бібліографічний покажчик / уклад. : Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. – 144 с.
3. Гуйванюк Н. В. Формально-семантичні співвідношення в системі синтаксичних одиниць : [монографія] / Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Рута, 1999. – 336 с.
4. Гуйванюк Н. Слово – Речення – Текст : [вибрані праці] / Ніна Гуйванюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 664 с.
5. Гуйванюк Н. В. Антропоцентричний підхід до вивчення мовних явищ (на матеріалі авторизованих конструкцій сучасної української мови) : [навч. посібник] / Н. В. Гуйванюк, А. М. Агафонова. – Чернівці : Рута, 2001. – 56 с.
6. З голосу мами: Фольклорний світ села Волиці / Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2013. – 352 с.
7. Гуйванюк Н. В. Способи реалізації іронії у структурі речення [Текст] : [монографія] / Н. В. Гуйванюк, Ю. М. Пацаранюк. – Чернівці : ЧНУ, 2009. – 167 с.
8. Гуйванюк Н. Нерозкладні компоненти у структурі речення [Текст] : [монографія] / Н. В. Гуйванюк, О. В. Максим'юк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 224 с.
9. Гуйванюк Н. Лексика родинних обрядів у буковинських говірках : [монографія] / Н. Гуйванюк, Н. Руснак, Ю. Руснак. – Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2015. – 342 с.
10. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії : монографія / А. П. Загнітко. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк : ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. – 219 с.
11. Кульбабська О. В. Вторинна предикація у простому реченні : монографія / О. В. Кульбабська ; відп. ред. Н. В. Гуйванюк. — Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2011. — 672 с.
12. Кульбабська О. В. Категорійна структура вторинної предикації: модульний курс : навч. посібн. / О. В. Кульбабська. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2010. – 268 с.
13. На шляху до наукового визнання : Діяльність спеціалізованої вченої ради зі спеціальностей 10.02.01 – „Українська мова” та 10.02.04 – „Германські мови” у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича за період з 2004 р. до 2013 р. [Текст] / укл. Н. Гуйванюк, О.Кульбабська, В. Кушнерик,. – Чернівці : Видавничий дім РОДОВІД, 2013. – 280 с.
14. Руснак Н. О. Лінгвокогнітивні та прагматичні виміри діалектних текстів буковинських говірок : монографія / Н.О. Руснак. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 448 с.
15. Селіванова О. О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики (аналітичний огляд) / О. О. Селіванова. – К. : 1999. – 148 с.
16. Селіванова О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія / Олена Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2006. – 716 с.

17. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2008. – 712 с.
18. Ткач Л. О. Українська літературна мова на Буковині в кінці ХІХ – на початку ХХ ст. [Текст] : монографія / Людмила Ткач / Чернівецький національний ун-т ім. Ю. Федьковича :
 Частина 1 : Матеріали до словника. – Чернівці : Рута, 2000. — 408 с.
 Частина 2 : Джерела і соціокультурні чинники розвитку. – Чернівці : Рута, 2007. – 704 с.
 Частина 3 : Буковинська фразеологія у міжмовних зв'язках та в загальноукраїнському контексті. – Чернівці : Книги–ХХІ, 2007. – 252 с.
19. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : [монографія] / С. Т. Шабат-Савка. – Чернівці : „Букрек”, 2014. – 412 с.

Рекомендована література

МОДУЛЬ 1

Базова до Змістового модуля № 1

- Бевзенко С. П. Історія українського мовознавства: Історія вивчення української мови. – К. : Вища школа, 1991. – 231 с.
- Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики : підручник / Ф. С. Бацевич. — К. : Академія, 2004. — 344 с.
- Бацевич Ф. С. Філософія мови: Історія лінгвофілософських учень : [підручник] / Ф. С. Бацевич. — К. : Академія, 2008. — 240 с.
- Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики: монографія / Ф. С. Бацевич. — Львів : ПАІС, 2010. — 336 с.
- Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К. : Либідь, 1993. – 368 с.
- Гуйванюк Н.В., Кардашук О.В., Кульбабська О.В. Синтаксис сучасної української мови: Схеми і таблиці. – Чернівці : Рута, 2000. – 132 с.
- Дослідження мовознавства в Українській РСР за сорок років. – К.: Вид-во АН УРСР, 1957.
- Єрмоленко С. Я. Аспекти дослідження літературної мови // Мова і культура нації. – Львів, 1990. – С. 4–5.
- Загнітко А. П. Сучасні лінгвістичні теорії : монографія. – Вид. 2-ге, випр. і доп. – Донецьк : ТОВ „Юго-Восток, Лтд”, 2007. – 219 с.
- Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис. – Донецьк : ДонДУ, 2001. – 662 с.
- Іванишин І., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 217 с.
- Каранська М.У. Синтаксис сучасної української літературної мови : навч. посібник. – К. : НМК ВО, 1992. – 396 с.
- Клименко Н. Ф. Морфемно-словотвірний фонд української мови як дослідницька та інформаційно-довідкова система // Мовознавство. – 1990. – № 6.
- Мовні проблеми сьогодні // Мовознавство. – 1990. – № 1. – С. 3–8.

15. Мовознавство на Україні за 50 років. – К. : Наукова думка, 1967. – С. 103–127.
16. Німчук В. В. Мовознавство на Україні у ХVI–ХVIII ст. – К. : Наук. думка, 1985.
17. Павлюк М.В. Основні етапи розвитку українського мовознавства дожовтневого періоду. – К., Одеса : Вища школа. Головне видавництво, 1978.
18. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К., 2003. – 116 с.
19. Русанівський В. М. Методологія, теорія і часткові методи лінгвістичних досліджень // Мовознавство. – 1975. – № 2. – С. 3–11.
20. Русанівський В.М. Розвиток мовознавства в УРСР 1967–1977. – К. : Наук. думка, 1980. – 245 с.
21. Семасіологія і словотвір : збірник наук. праць. – К. : Наук. думка, 1989. – 191 с.
22. Скаб М. С. Шляхи і методи дослідження української мови як найважливішого засобу вираження ментальності українців // Проблеми історії та культури української мови : зб. наук. праць. – Чернівці : Рута, 1995. – С. 16–24.
23. Слинько І. І., Гуйванюк Н. В., Кобилянська М. Ф. Синтаксис сучасної української літературної мови : Проблемні питання. – К. : Вища шк., 1994. – 670 с.
24. Сучасна українська літературна мова : Синтаксис / за ред. І.К. Білодіда. – К. : Наук. думка, 1972. – 516 с.
25. Українська мова: Енциклопедія / редкол.: В.М. Русанівський, О.О. Тараненко (співголови), М.П. Зяблюкта ін. – К. : Укр. енцикл., 2002. – 752 с.
26. Яворська Г. М. Нові аспекти в розробці проблеми функцій мови // Мовознавство. – 1989. – № 5. – С. 12–17.

Додаткова

1. Ващенко В. С., Поповський А.М. Самобутні тенденції у розвитку мови. – Дніпропетровськ : Вид-во Дніпроп. ун-ту, 1995. – 43 с.
2. Дослідження мовознавства в Українській РСР за сорок років. – К. : Вид-во АН УРСР, 1957.
3. Іванишин І., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 217 с.
4. Карпенко Ю. О. Вступ до мовознавства: Підручник. — Київ-Одеса: Либідь. — 1991.
5. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. — К.: Академія, 2000.
6. Культура української мови: Бібліографічний покажчик (1985–1990). – Львів : ЛДУ, 1991. – 72 с.
7. Мовознавство на Україні за 50 років. – К. : Наукова думка, 1967. – С. 103–127.
8. Мовчан П. Мова – явище космічне. – К. : Просвіта, 1994. – 167 с.
9. Німчук В. В. Мовознавство на Україні у ХVI–ХVIII ст. – К. : Наук. думка, 1985.
10. Павлюк М. В. Основні етапи розвитку українського мовознавства дожовтневого періоду. – К., Одеса : Вища школа. Головне видавництво, 1978.

11. Шелякин М. А. К проблеме мотивированности языковой системы : уч. пособ. / М. А. Шелякин. – М. Флинта, 2005. – 296 с.

Базова до Змістового модуля № 2

1. Ажнюк Б.М. Мовна єдність нації: діаспора й Україна. – К., 1999.
2. Бондалетов В.Д. Социальная лингвистика. – М., 1987.
3. Гунчак Т. Україна. Перша половина ХХ ст.: Нариси політичної історії. – К. : Либідь, 1993. – 228 с.
4. Державність української мови і мовний досвід світу (Матеріали міжнародної конференції). – К., 2000.
5. Жлуктенко Ю. О. Українська мова на лінгвістичній карті Канади. – К. : Наук. думка, 1990. – 176 с.
6. Кубайчук В. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К. : „К. І. К.”, 2004.
7. Масенко Л.Т. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. – К., 2004.
8. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: Аналіз та рекомендації / за ред. Юліане Бестерс-Дільгер. – К., 2008.
9. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики. – Л., 2009.
10. Мечковская Н. Б. Общее языкознание. Структурная и социальная типология языков. – М., 2001.
11. Огульчанський Ю. Етнічна структура українського суспільства: уявні та дійсні проблеми. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006.
12. Панасюк Л. В. Білінгвізм в соціально-політичному житті України: монографія. – К. : VADEX, 2013.
13. Потебня О. Мова. Національність. Денаціоналізація : статті і фрагменти / Упоряд. і вступ. стаття Ю. Шевельова. – Нью-Йорк, 1992. – 155 с.
14. Ткач Л. Українська літературна мова на Буковині в кінці ХІХ – на початку ХХ століття. Ч. І – ІІІ. – Чернівці, 2000, 2007.
15. Ткаченко О.Б. Мова і національна ментальність. – К., 2006.
16. Українська ідентичність і мовне питання в Російській імперії: спроба державного регулювання / Упорядник Геннадій Боряк. – К. : ТОВ «Видавництво „Кліо”», 2015.
17. Українська мова у ХХ сторіччі: історія лінгвоциду (за ред. Л. Масенко). – К., 2005.

Додаткова

1. Бабай Н. Г. Проблема иноязычных заимствований в общественных дискуссиях о языке // Литературная норма в лексике и фразеологии. – М., 1983. – С. 88–103.
2. Безансон Ален. Лихо століття. – К., 2007.
3. Бідер Герман. Тенденції нормалізації лексики й словотвору української літературної мови в ХХ ст. (питання мовної культури в радянський та пострадянський періоди) // Ucrainistica : збірник наукових праць. – Кривий Ріг, 2002. – С. 67–72.

4. Бідер Герман. Українська мова в Габзбурзькій монархії (1772 – 1918 рр.) // Мовознавство. – 1997. – № 1. – С. 24–29.
5. Горбач О. Арго в Україні. – Львів : Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006.
6. Грещук В. Мовна ситуація в Галичині кінця XIX – початку XIX ст. // Матеріали V конгресу МАУ. Мовознавство : збірник наукових статей. – Чернівці : Рута, 2003. – С. 168–173.
7. Жирмунский В. М. Проблемы социальной дифференциации языков // Язык и общество. – М.: Наука, 1968. – С. 22–38.
8. Жлуктенко Ю. О. Українсько-англійські міжмовні відносини: Українська мова у США і Канаді. – К., 1964. – 168 с.
9. Журавлёв В. К. Социолингвистический аспект истории литературных языков // Влияние социальных факторов на функционирование и развитие языка. – М. : Наука, 1988. – С. 84–109.
10. Караванський Св. Пошук українського слова або боротьба за національне «Я». – К., 2001.
11. Карасик В. И. Язык социального статуса. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2002.
12. Кубайчук В. Хронологія мовних подій в Україні: зовнішня історія української мови. – К. : „К. І. К.”, 2004.
13. Ленчек Радо Л. Концепция языка и его роль в формировании национальной интеллигенции славянских народов в XVIII и XIX вв. // Славянские и балканские культуры XVIII – XIX вв. : Советско-американский симпозиум / отв. ред. д. ф. н. В. И. Злыднев. – М., 1990. – С. 16–28.
14. Масенко Л. (У)мовна (У)країна. – К., 2007.
15. Масенко Л. Українська соціолінгвістика: теорія, стан, перспективи // Українська мова. – 2007. – № 1.
16. Масенко Л. Т. Мова і політика : монографія. – К., 1999.
17. Мацюк Г. До витоків соціолінгвістики: Соціологічний напрям у мовознавстві : монографія. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008.
18. Мовні конфлікти та гармонізація суспільства. – К., 2002.
19. Мозер М. „Язичіє” – псевдотермін в українському мовознавстві : збірник Харківського історико-філологічного товариства / Харківський державний педагогічний університет; Харківське історико-філологічне товариство. – Харків, 2004. – Т. 10. – С. 207–232.
20. Німчук В. Про графіку та правопис як елементи етнічної культури: історія г // Мовознавство. – 1990. – № 6. – С. 3–19.
21. Півторак Г. П. Походження українців, росіян, білорусів та їхніх мов: Міфи і правда про трьох братів слов'янських зі „спільної колиски”. – К. : Видавничий центр „Академія”, 2001. – 152 с.
22. Прокопова Л., Тоцька Н. „Соціофонетичний нарис українського мовлення сучасної молоді (велике місто – мале місто – село)” // Мовознавство. – 1990. – № 3. – С. 17–26.
23. Роджер Т. Белл. Социолингвистика (цели, методы и проблемы). – М., 1980.

24. Соціолінгвістичні студії / за заг. ред. Л. О. Ставицької. – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго. – 2010.
25. Ставицька Леся. Арго, жаргон, сленг. – К., 2005.
26. Ставицька Леся. Короткий словник жаргонної лексики української мови. – К., 2003.
27. Сімович В. Літери і політика (П'ятдесят років фонетичного правопису в Галичині і на Буковині) // Сімович В. : праці у двох томах. – Том 1 : Мовознавство / Упоряд. і передм. Людмили Ткач. – Чернівці : Книги – XXI, 2005.
28. Сімович В. Рідна мова й інтелектуальний розвій дитини // Сімович В. Праці : у двох томах. – Том 1 : Мовознавство / упоряд. і передм. Л. Ткач. – Чернівці : Книги – XXI, 2005.
29. Смаль-Стоцький Р. Українська мова в Советській Україні / 2-ге пошир. вид. – Нью-Йорк – Торонто-Сідней-Париж, 1969.
30. Ткач Л. Українська літературна мова на Буковині в кінці ХІХ – на початку ХХ століття : монографія. – Ч. I – III. – Чернівці, 2000, 2007.
31. Ткаченко О. Українська мова і мовне життя світу. – К., 2004.
32. Ткаченко О. Б. До проблеми мовної стійкості // Мовознавство. – 1991. – № 2.
33. Ткаченко О. Б. Мова і національна ментальність. – К., 2006.
34. Ткаченко О. Б. Проблема мовної стійкості та її джерел // Мовознавство. – 1990. – № 4.
35. Трифонов Р. Роль мовної дискусії початку ХХ ст. у процесі формування літературних норм української мови : автореф. ... канд. філол. наук. – Харків, 2000. – 20 с.
36. Українсько-російська двомовність. Лінгвосоціокультурні аспекти. – К., 2007.
37. Феллер Мартен. Пошуки, роздуми і спогади єврея, який пам'ятає своїх дідів, про єврейсько-українські взаємини, особливо ж про мови і ставлення до них. – Дрогобич : Відродження, 1994.
38. Феллер Мартен. Досвід відродження державної мови Ізраїлю – іврити // Урок української. – 2000. – № 9.
39. Франко З. Т. Варіантність, чи територіальна відмінність, української літературної мови // Українська історична та діалектна лексика : збірник наук. праць. – Вип. 2. – К.: Наук. думка, 1995. – С. 169–178.
40. Чередниченко О. І. Взаємодія мов, двомовність і мовленнєва культура // Слово і час. – 1997. – № 10. – С. 82–85.
41. Швейцер А. Д., Никольский Л. Б. Введение в социолингвистику. – М., 1978.
42. Шевельов Ю. Так нас навчали правильних проізношень // Шевельов Ю. Вибрані праці. – Кн. 1. – К., 2008.
43. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого століття (1900 – 1941). Стан і статус. – Чернівці, 1998; Вибрані праці. – Кн. 1.
44. Шевельов Ю. Внесок Галичини у формування української літературної мови. – К. : Вид. дім „КМ Академія”, 2003.

45. Шевельов Ю. Чернігівщина в формуванні нової української літературної мови : збірник на пошану Зенона Кузелі // Записки НТШ. – Т. СІХІХ. – Париж – Нью-Йорк – Мюнхен – Торонто – Сідней, 1962. – С. 252–264.
46. Шумарова Н. Мовна компетенція особистості в ситуації білінгвізму. – К., 2000.
47. Яворська Г. М. Прескриптивна лінгвістика як дискурс (Мова. Культура. Влада.). – К., 2000.
48. Colin Baker, Sylvia Prys Jones, Encyclopedia of Bilingualism and Bilingual Education. – Multilingual Matters, 1998.
49. Labov W. Principles of Linguistic Change. – Blackwell Publishing, 2001.
50. Labov W. The Social Stratification of English in the New York City. – Cambridge University Press, 2006.

МОДУЛЬ 2

Базова до Змістового модуля № 1

1. Ареальные исследования в языкознании и этнографии (Язык и этнос) : [сб. науч. трудов / отв. ред. Н. И. Толстой]. – Л. : Наука, 1983. – 252 с.
2. Артюх Л. Ф. Українська народна кулінарія (Історико-етнографічне дослідження. – К. : Наук. думка, 1977. – 156 с.
3. Бабич Н. Д. Фольклорні матеріали як змістовий елемент наукового тексту (за працею Р. -Ф. Кайндля „Гуцули”) / Н. Д. Бабич // Вісник Прикарпатського університету. – Івано-Франківськ, 2008. – Вип. 19–20 : Мовознавство. – С. 98–102.
4. Балушок В. Елементи давньослов'янських ініціацій в українському весіллі / В. Балушок // Народна творчість та етнографія. – 1994. – №1. – С.31–37.
5. Бандрівський Д. Г. Деякі особливості говірки лемківських переселенців у с. Липівці на Дрогобиччині / Д. Г. Бандрівський // Діалектологічний бюлетень / [відп. ред. Ф. Т. Жилко]. – К., 1961. – Вип. 8. – С. 94–99.
6. Бартминський Е. Языковой образ мира: очерки по этнолингвистике / Е. Бартминський [пер. с пол.]. – М. : Индрик, 2005. – 528 с.
7. Бевзенко С. П. Діалектні та інтердіалектні з походження морфологічні явища в сучасній українській мові / С. П. Бевзенко // Питання взаємодії української літературної мови та територіальних діалектів. – К. : Наук. думка, 1972. – С. 88–90.
8. Бевзенко С. П. Українська діалектологія / С. П. Бевзенко. – К.: Вища школа, 1980. – 246 с.
9. Бичко З. Назви одягу та взуття в наддністрянському говорі/ З. Бичко// Діалектологічні студії.1 : Мова в часі і просторі / [відп. ред. П. Грищенко, Н. Хобзей]. – Львів : Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАНУ, 2003. – С. 276–281.
10. Бігусяк М. В. До полісько-гуцульських паралелей у галузі весільної лексики / М. В. Бігусяк // Полісся : мова, культура, історія. – К. : Поліграфічна дільниця Ін-ту економіки НАНУ, 1996. – С. 114–117.
11. Бігусяк М. З лексики родильного обряду у гуцульських говірках /

М. Бігусяк // Український діалектологічний збірник / [ред. П. Ю. Гриценко]. – К. : Довіра, 1997. – Кн. 3. : Пам'яті Тетяни Назарової – С. 293–302.

12. Бігусяк М. В. Лексика традиційних сімейних обрядів у гуцульському говорі : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / М. В. Бігусяк. – Івано-Франківськ, 1997. – 20 с.

13. Блинова О. И. Введение в современную региональную лексикологию : [материалы для спецкурса] / О. И. Блинова. – [2-е изд. исправл. и допол]. – Томск: Изд-во Томск. ун-та. 1975. – 258 с.

14. Борисенко В. К. Весільні звичаї та обряди на Україні: Історико-етнографічне дослідження / В. К. Борисенко [АН УРСР, Ін-т мист. – фольклору та етнографії; відп. ред. М. М. Пазяк]. – К. : Наук. думка, 1988. – 192 с.

15. Вакалюк Я. Ю. Весільна лексика в українських говорах Прикарпаття / Я. Ю. Вакалюк // Структура українських говорів : зб. ст. – К. : Наук. думка, 1982. – С. 126–128.

16. Василечко Л. Таїна весільного обряду / Л. Василечко. – Івано-Франківськ : Тіповіт, 2006. – 127с.

17. Вежбицкая А. Понимание культур через посредство ключевых слов / А. Вежбицкая; [пер. с англ. А. Д. Шмелева]. – М. : Языки славянской культуры, 2001. – 288 с.

18. Войтів Г. Назви жіночих шийних прикрас у гуцульському говорі / Г. Войтів // Гуцульські говірки : лінгвістичні та етнолінгвістичні дослідження / [відп. ред. Я. В. Закревська (НАН України. Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича)]. – Львів, 2000. – С. 149–157.

19. Войтюк Л. Функціональне значення поліського весільного печива / Л. Войтюк // Народна творчість та етнографія. – 2004. – №6. – С.98–102.

20. Герман К. Ф. Походження етноніма „гуцул” та топоніма „Гуцульщина” / К. Ф. Герман // Гуцули буковинського краю : реалії. проблеми, перспективи розвитку. – Вижниця, 1994. – С. 111–113.

21. Глуховцева К. Д. Динаміка українських східнослов'янських говірок: монографія / К. Д. Глуховцева. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 592 с.

22. Гнатюк В. Похоронні звичаї і обряди / В. Гнатюк // Етнографічний збірник. – Львів, 1912. – Т. XXXI–XXXII. – С. 203–424.

23. Гримашевич Г. Етнолінгвістичний аспект дослідження номінації одягу та взуття у говірках Середнього Полісся / Г. Гримашевич // Етнолінгвістичні студії. 1. – Житомир : Полісся, 2007. – С. 77–90.

24. Гриценко П. Ю. Буковинський ареал як об'єкт лінгвістичного вивчення / П. Ю. Гриценко // Українська мова на Буковині : матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Юрія Федьковича, (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.) – Чернівці : Рута, 1994. – С. 136–139.

25. Гриценко П. Ю. Діалектна лексика з конкретним значенням / П. Ю. Гриценко // Структурні рівні українських говорів : зб. ст. / [відп. ред. І. Г. Матвія]; АН УРСР, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1985. – С. 91–120.

26. Гриценко П. Ю. Моделювання системи діалектної лексики / П. Ю. Гриценко. – К. : Наук. думка, 1984. – 226 с.

27. Гуйванюк Н. В. Архетип міфологічного та магічного мислення українців / Н. В. Гуйванюк, Н. О. Руснак // *Ukrainistika na prahu noveho stoletia a tiscileti : problemy jazyka, literatury a kultury. I. Olomoucke symposium ukrainistu : Sbornik prispevku.* – Olomouc, 2001. – S. 280–286.

28. Гуцульщина: Лінгвістичні етюди / АН України, Ін-т суспільних наук; [ред. Я. Закревська]. – К. : Наук. думка, 1991. – 306 с.

29. Дзендзелівський Й. О. Спостереження над народною етимологією в українській мові / Й. О. Дзендзелівський // *Дослідження з української діалектології : зб. наук. праць.* / АН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; [відп. ред. П. Ю. Гриценко]. – К. : Наук. думка, 1991. – С. 6–82.

30. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: деякі аспекти досліджень / В. В. Жайворонок // *Мовознавство.* – 2001. – № 5. – С. 48–63.

31. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика: нариси : [навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.] / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.

32. Жилко Ф. Т. Нариси з діалектології української мови / Ф. Т. Жилко. – К. : Рад. школа, 1966. – 307 с.

33. Кобилянський Б. Гуцульський говір і його відношення до говору Покуття / Б. Кобилянський // *Український діалектологічний збірник.* – К., 1928. – Кн. 1. – С. 3–92.

34. Кожоляно Г. К. Духовна культура українців Буковини / Г. К. Кожоляно. – Чернівці, 2007. – 404 с.

35. Кожоляно Г. К. Етнографія Буковини / Г. К. Кожоляно. – Чернівці : Золоті литаври, 1999. – Т.1. – 384 с.

36. Кожоляно Г. К. Народознавство Буковини. Громадський і сімейний побут / Г. К. Кожоляно – Чернівці : Рута, 1998. – 111 с.

37. Колісник І. С. Місцева хліборобська лексика буковинських говірок / І. С. Колісник // *Діалектологічний бюлетень* / [відп. ред. Ф. Т. Жилко]. – – Вип. 8. – С. 64–71.

38. Конобродська В. Етнолінгвістичний аспект дослідження традиційної культури / В. Конобродська // *Волинь – Житомирщина. Історико-філологічний збірник з регіональних проблем.* – Вип. 6. – Житомир, 2001. – С.118–133.

39. Кононенко В. І. Мова. Культура. Стиль : [зб. ст.] / В. І. Кононенко. – К.; Івано-Франківськ, 2002. – 460 с.

40. Лесюк М. Сучасне мовлення гуцулів / М. Лесюк // *Діалектна мова: сучасний стан і динаміка в часі : до 100-річчя проф. Ф. Т. Жилка* : [тези доп. Міжнар. наук. конф. / відп. ред. П. Ю. Гриценко]. – К. : Вид. Дім Дмитра Бураго, 2008. – С. 125–118.

41. Матвіяс І. Г. Взаємодія діалектної лексики з лексикою української літературної мови / І. Г. Матвіяс // *Мовознавство.* – 1985 – № 2. – С. 37–43.

42. Матвіяс І. Г. Групування говорів української мови / І. Г. Матвіяс // *Структура говорів української мови.* – К., 1982. – С. 3–68.

43. Матвіяс І. Г. Роль буковинських говірок в утворенні західноукраїнського варіанта літературної мови / І. Г. Матвіяс // *Українська мова на Буковині : матеріали Всеукр. наук. конф., присвяч. 160-річчю від дня народження Юрія*

Федьковича (Чернівці, 13–15 жовтня 1994 р.). – Чернівці : Рута, 1994. – С. 7–8.

44. Потебня А. А. Слово и миф / А. А. Потебня; [составл., підгот. текста и примеч. А. Л. Топоркова; отв. ред. А. К. Байбурин; предисл. А. К. Байбурина]. – М. : Правда, 1980. – 281 с.

Додаткова

1. Матвіяс І. Г. Українська літературна мова і територіальні діалекти в їх взаємодії на різних історичних етапах / І. Г. Матвіяс // Українська літературна мова в її взаємодії з територіальними діалектами : зб. ст. / [ред. М. А. Жовтобрюх]. – К. : Наук. думка, 1977. – С. 5–31.

2. Матейко К. І. Український народний одяг / К. І. Матейко. – К. : Наук. думка, 1977. – 224 с.

3. Матушенко В. Б. Сучасне весілля в контексті української обрядової культури / В. Б. Матушенко. – К. : Стилос, 2009. – 200 с.

4. Мішура А. Від слова – до традицій предків / А. Мішура // Культура слова. – 1996. – № 48–49. – С. 145–146.

5. Назви одягу та взуття Правобережного Полісся / М. Никончук, О. Никончук, І. Добролюжа, Г. Гримашевич. – Житомир, 1998. – 230 с.

5. Несен І. Весільне деревце в контексті ареальних трансформацій (за матеріалами Рівненської області) / І. Несен // Етнокультурна спадщина Полісся / [ред. В. П. Ковальчук]. – Рівне : Перспектива, 2006. – Вип. 7. – С. 4–15.

6. Нібак І. Семантичні лексичні рудименти в обрядовій лексиці закарпатських говірок / І. Нібак // Вісник Луганського держ. пед. ун-ту ім. Т. Шевченка. Філологічні науки. – 2001. – №12 (44). – С. 110–117.

7. Німчук В. В. Про походження українських діалектів / В. В. Німчук // Україна : Наука і культура. – К., 1993. – Вип. 26–27. – С. 233–250.

8. Прокопенко В. А. Лексика весільного обряду в буковинських говорах / В. А. Прокопенко // Тези доповідей ХХ наукової сесії. Секція філолог. наук. (Чернівці, квітень 1964). – Чернівці, 1964. – С. 43–46.

9. Прокопенко В. Назви одягу, взуття та головних уборів у буковинських говірках / В. А. Прокопенко // Питання історії і діалектології. – Львів, 1961. – Кн. 2. – Т. 42. – Вип. 11. – С. 45–62.

10. Прокопенко В. А. Назви спорідненості та свояцтва в буковинських говірках / В. А. Прокопенко // Наукові записки Чернівецького держ. ун-ту. – Чернівці : ЧДУ, 1958. – Т. 31. – Вип. 7. – С. 139–153.

11. Прокопенко В. А. Семантичні діалектизми в буковинських говірках / В. А. Прокопенко // Тези доп. XII наукової сесії Чернів. держ. ун-ту. Серія філологічних наук. – Чернівці, 1966. – С. 3–6.

12. Руснак Н. О. Діалектні тексти про народження дитини як вияв екзистенційних знань / Н. О. Руснак // Функціонально-комунікативні аспекти граматики і тексту : зб. наук. праць. – Донецьк : ДонНУ, 2004. – С. 285–290.

17. Руснак Н. О. Мовомислення буковинців крізь весільні обрядові пісні / Н. О. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. –

Чернівці : Рута, 2002. – Вип. 146–147 : Слов'янська філологія. – С. 217–223.

18. Руснак Ю. Архетип „калач” у буковинській весільній обрядовості та його відтворення у діалектних текстах / Ю. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 382–384. Слов'янська філологія. – С. 244–250.

19. Руснак Ю. Лексика гуцульського поховального обряду / Ю. Руснак // Вісник Прикарпатського національного університету : зб. наук. праць. / наук. ред. В. В. Грещук. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. Василя Стефаника, 2010. – Вип. XXV–XXVI: Філологія. – С. 254–258.

20. Руснак Ю. Назви головних уборів нареченої у буковинських говірках / Ю. Руснак // Науковий вісник Чернівецького нац. ун-ту : зб. наук. праць. / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Чернівец. нац. ун-т, 2010. – Вип. 496–497. Слов'янська філологія. – С. 101–107.

21. Руснак Ю. Післявесільні обрядодії першої половини ХХ ст. на Буковині / Ю. Руснак // Науковий вісник Чернівецького університету : зб. наук. праць. / наук. ред. Б. І. Бунчук. – Чернівці : Рута, 2008. – Вип. 428–429: Слов'янська філологія. – С. 83–88.

22. Сабадош І. В. Формування української ботанічної номенклатури / І. В. Сабадош. – Ужгород, 1996. – 190 с.

23. Сапіга В. К. Українські народні свята та звичаї / В. К. Сапіга. – К. : Т-во „Знання України”. – 1993. – 112 с.

24. Українська діалектна лексика : зб. наук. праць. / [ред. І. Г. Матвіяс та ін.] – К. : Наук. думка, 1987. – 268 с.

25. Хобзей Н. Мова як джерело пізнання духовного світу народу (міфологічна лексика в українських говірках карпатського ареалу) / Н. Хобзей // Мовознавство – 2002. – № 1. – С. 119–123.

26. Шевченко В. Т. Назви весільного обряду та деяких його елементів / В. Т. Шевченко / Мовознавство. – 1996. – № 6. – С. 30–38.

27. Шевченко В. Т. Походження та семантичний розвиток української лексики, пов'язаної з весіллям : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук : спец. 10.02.01 „Українська мова” / В. Т. Шевченко. – К., 1998. – 17 с.

28. Шухевич В. Гуцульщина. У 4 томах/ В. Шухевич. — Львів, 1899. – Кн.1. – 146 с.

29. Щербак І. Давній український обряд поховання тих, хто помер у „невинному віці” / І. Щербак // Народна творчість та етнографія. – 1998. – № 5–6. – С. 109–113.

30. Юрценюк В. З історії вивчення простих речень буковинської говірки / В. Юрценюк // Науковий вісник Чернівецького ун-ту : зб. наук. праць. – Чернівці : Рута, 2007. – Вип. 321–322 : Слов'янська філологія. – С. 326–334.

Базова до Змістового модуля № 2

1. Бацевич Ф. С. Лінгвістична генетика : проблеми і перспективи / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2005. – 264 с.

2. Бацевич Ф. С. Нариси з лінгвістичної прагматики : [монографія] / Ф. С. Бацевич. – Львів : ПАІС, 2010. – 336 с.

3. Білецький А. О. Про мову і мовознавство : [навч. посібник для студентів філол. спец. вищ. навч. закладів] / А. О. Білецький. – К. : „АртЕк”, 1997. – 224 с.
4. Богдан С. К. Мовний етикет українців : традиції і сучасність / С. К. Богдан. – К. : Рідна мова, 1998. – 475 с.
5. Вихованець І. Р. Нариси з функціонального синтаксису української мови / І. Р. Вихованець. – К. : Наукова думка, 1992. – 224 с.
6. Голянич М. І. Внутрішня форма слова і дискурс / М. І. Голянич. – Івано-Франківськ : Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2008. – 296 с.
7. Гуйванюк Н. В. Слово – Речення – Текст : [вибрані праці] / Н. В. Гуйванюк. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 664 с.
8. Дудик П. С. Синтаксис сучасного українського розмовного літературного мовлення / П. С. Дудик. – К. : Наукова думка, 1973. – 288 с.
9. Жайворонок В. В. Українська етнолінгвістика : Нариси / В. В. Жайворонок. – К. : Довіра, 2007. – 262 с.
10. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови : Синтаксис : [монографія] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
11. Калашник В. С. Людина та образ у світі мови : [вибрані статті] / В. С. Калашник. – Х. : ХНУ ім. В. Каразіна, 2011. – 368 с.
12. Кісь Р. Мова, думка і культурна реальність (від Олександра Потебні до гіпотези мовного релятивізму) / Роман Кісь. – Львів : Літопис, 2002. – 304 с.
13. Кононенко В. І. Символи української мови / В. І. Кононенко. – Івано-Франківськ : Плай, 1996. – 272 с.
14. Мельничук О. С. Розвиток структури слов'янського речення / О. С. Мельничук. – К. : Наукова думка, 1966. – 324 с.
15. Мірченко М. В. Структура синтаксичних категорій : [монографія] / М. В. Мірченко. – Луцьк : Вежа, 2001. – 340 с.
16. Радевич-Винницький Я. Етикет і культура спілкування / Ярослав Радевич-Винницький. – К. : Знання, 2006. – 291 с.
17. Радзієвська Т. В. Нариси з концептуального аналізу та лінгвістики тексту. Текст – Соціум – Культура – Мовна особистість : [монографія] / Т. В. Радзієвська. – К. : ДП „Інформативно-аналітичне агентство”, 2010. – 491 с.
18. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава : Довкілля-К, 2010. – 844 с.
19. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови : Проблемні питання : [навч. посібник] / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, М. Ф. Кобилянська. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.
20. Ткачук В. М. Категорія суб'єктивної модальності : [монографія] / В. М. Ткачук. – Тернопіль : Підручники й посібники, 2003. – 240 с.
21. Храмова В. До проблеми української ментальності / Вікторія Храмова // Українська душа. – К. : Фенікс, 1992. – 128 с.
22. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції в українській мові : [монографія] / С. Т. Шабат-Савка. – Чернівці : „Букрек”, 2014. – 412 с.

23. Шевченко І. С. Когнітивно-прагматичні дослідження дискурсу / І. С. Шевченко // Дискурс як когнітивно-комунікативний феномен / [під заг. ред. І. С. Шевченко]. – Х. : Константа, 2005. – С. 105 – 117.
24. Шинкарук В. Д. Категорії модусу і диктуму у структурі речення : [монографія] / В. Д. Шинкарук. – Чернівці : Рута, 2002. – 272 с.
25. Шульжук К.Ф. Синтаксис української мови : [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : Академія, 2004. – 408 с.

Додаткова

1. Баландіна Н. Побажання в мові та мовленні / Надія Баландіна // *Eslavistica Complutense*. – 2008. – № 8. – С. 155 – 167.
2. Бартми́нский Е. Языковой образ мира : очерки по этнолингвистике / Ежи Бартми́нский. – М. : Индрик, 2005. – 528 с.
3. Бахтін М. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках / Михайло Бахтін // Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / [за ред. М. Зубрицької]. – Львів : Літопис, 2001. – С. 416 – 422.
4. Бацевич Ф. С. Категорії комунікативної лінгвістики : спроба визначення / Ф. С. Бацевич // *Мовознавство*. – 2003. – № 6. – С. 25 – 33.
5. Бойко Н. І. Експресиви в системі художнього тексту / Н. І. Бойко // *Література та культура Полісся* : зб. наук. пр. – Ніжин, 2007. – Вип. 34. – С. 3 – 8.
6. Воркачев С. Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт : становление антропоцентрической парадигмы в языкознании / С. Г. Воркачев // *Филологические науки*. – 2001. – № 1. – С. 64 – 72.
7. Гачев Г. Национальные образы мира / Георгий Гачев // *Вопросы языкознания*. – 1987. – № 10. – С. 156 – 191.
8. Гуйванюк Н. Перспективи сучасної комунікативної граматики / Ніна Гуйванюк // *Науковий вісник Чернівецького національного університету* : [зб. наук. пр. / наук. ред. Б. І. Бунчук]. – Чернівці : Рута, 2007. – Вип. 321 – 322 : *Слов'янська філологія*. – С. 222 – 228.
9. Дейк ван Т. А. Язык. Познание. Коммуникация / Т. А. ван Дейк. – М. : Прогресс, 1989. – 312 с.
10. Дементьев В. В. Непрямая коммуникация / В. В. Дементьев. – М. : Гнозис, 2006. – 376 с.
11. Єрмоленко С. Я. Лінгвостилістика : основні поняття, напрями й методи дослідження / С. Я. Єрмоленко // *Мовознавство*. – 2005. – № 3 / 4. – С. 112 – 125.
12. Засекіна Л. Мовна особистість в сучасному соціальному просторі [Електронний ресурс] / Лариса Засекіна. – Режим доступу : <http://www.politik.org.ua/vid/>.
13. Золотова Г. А. Коммуникативная грамматика русского языка / Г. А. Золотова, Н. К. Онипенко, М. Ю. Сидорова. – М. : МГУ им. М. В. Ломоносова, 1998. – 528 с.
14. Іванишин В. Мова і нація / Василь Іванишин, Ярослав Радевич-Винницький. – Дрогобич : Відродження, 1994. – 218 с.

15. Карасик В. И. Языковой круг : личность, концепты, дискурс / В. И. Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
16. Караулов Ю. Н. Русская языковая личность и задачи ее изучения / Ю. Н. Караулов // Язык и личность. – М. : Наука, 1989. – С. 3 – 8.
17. Костусяк Н. М. Структура міжрівневих категорій сучасної української мови : [монографія] / Н. М. Костусяк. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. – 452 с.
18. Кочан І. М. Лінгвістичний аналіз тексту : [навчальний посібник] / І. М. Кочан. – К. : Знання, 2008. – 423 с.
19. Кочерган М. П. Загальне мовознавство : [підручник] / М. П. Кочерган. – К. : Академія, 1999. – 288 с.
20. Крупа М. П. Лінгвістичний аналіз художнього тексту / М. П. Крупа. – Тернопіль : Підручники і посібники, 2005. – 416 с.
21. Лурия А. Р. Язык и сознание / А. Р. Лурия. – Ростов-н-Дону : Феникс, 1998. – 416 с.
22. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М. : Гнозис, 2003. – 280 с.
23. Мацюк Г. Сучасна соціолінгвістика : тенденції в розвитку теорії і завдання / Галина Мацюк // Мова і суспільство. – 2010. – Вип. 1. – С. 5 – 20.
24. Огієнко І. Українська культура. Коротка історія культурного життя українського народу / Іван Огієнко. – К. : Абрис, 1991. – 272 с.
25. Почепцов О. Г. Основы прагматического описания предложения / О. Г. Почепцов. – К. : Вища школа, 1986. – 116 с.
26. Скаб М. С. Граматика апеляції в українській мові / М. С. Скаб. – Чернівці : Місто, 2002. – 272 с.
27. Скаличка В. Асимметрический дуализм языковых единиц / В. Скаличка // Пражский лингвистический кружок : сборник статей. – М. : Прогресс, 1967. – С. 119 – 127.
28. Формановская Н. И. Речевое общение : коммуникативно-прагматический подход / Н. И. Формановская. – М. : Русский язык, 2002. – 216 с.
29. Шабат-Савка С. Комунікативна інтенція і психоментальний простір мовної особистості / Світлана Шабат-Савка // Мова і культура. (Науковий журнал). – К. : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2011. – Вип. 14. – Т. ІУ (150). – С. 44 – 50.
30. Шабат-Савка С. Т. Дискурс як релевантний спосіб втілення комунікативних інтенцій / С. Т. Шабат-Савка // Studia linguistica : [зб. наук. пр.]. – К. : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2011. – Вип. 5. – Частина 2. – С. 451 – 457.

Інформаційні ресурси

1. Український правопис (повний текст, роз'яснення) // <http://slovoua.com/pravorup>
2. Довідник з української мови // <http://javot.net/mova/glav.htm>
3. Електронний підручник з української мови // <http://www.mova.info/pidruchn.aspx>

4. Літературне місто. Онлайн-бібліотека української літератури. Освітній онлайн-ресурс // <http://litmisto.org.ua>
5. Офіційний сайт Української мови // <http://ukrainskamova.at.ua>
6. Історія України IX–XVIII ст. Першоджерела та інтерпретації. Розділ: Мовознавство // <http://izbornyk.org.ua/links/inmovozn.htm>